EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2021/1675,

29. aprill 2021,

tähelepanekutega, mis on kütuseelementide ja vesiniku valdkonna 2. ühisettevõtte 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa

EUROOPA PARLAMENT,

— võttes arvesse oma otsust kütuseelementide ja vesiniku valdkonna 2. ühisettevõtte (edaspidi „ühisettevõte") 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,

— võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,

— võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0107/2021),

A. arvestades, et kütuseelementide ja vesiniku valdkonna ühisettevõte (FCH) asutati 2008. aasta mais nõukogu määrusega (EÜ) nr 521/2008 ([1]) avaliku ja erasektori partnerlusena ajavahemikuks kuni 31. detsembrini 2017, et suurendada teadusuuringuid ning kiirendada kütuseelementide- ja vesinikutehnoloogiate kasutuselevõtmist; arvestades, et määrus (EÜ) nr 521/2008 tunnistati kehtetuks nõukogu määrusega (EL) nr 559/2014 ([2]);

B. arvestades, et määrusega (EL) nr 559/2014 loodi 2014. aasta mais ühisettevõte kui FCH asendaja ja õigusjärglane kuni 31. detsembrini 2024;

C. arvestades, et FCHs osalesid liit, keda esindas Euroopa Komisjon, kütuseelementide ja vesiniku ühise tehnoloogiaalgatuse tööstusrühmitus ning teadusrühmitus N.ERGHY;

D. arvestades, et ühisettevõttes osalevad Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Komisjon, New Energy World Industry AISBL (tööstusrühmitus), mille uueks nimeks sai 2016. aastal Hydrogen Europe, ning mittetulundusühing New European Research Grouping on Fuel Cells and Hydrogen AISBL (teadusrühmitus), mille uueks nimeks sai 2018. aastal Hydrogen Europe Research;

E. arvestades, et liidu maksimaalne toetus ühisettevõtte esimese etapi tegevusele on 470 000 000 eurot seitsmendast raamprogrammist; arvestades, et muude liikmete osalus peab olema vähemalt võrdne liidu osalusega;

F. arvestades, et ühisettevõtte puhul on liidu maksimaalne toetus 665 000 000 eurot (sealhulgas EFTA assigneeringud) programmist „Horisont 2020" ning tööstusrühmituse ja teadusrühmituse liikmed peavad määruses (EL) nr 559/2014 kindlaks määratud perioodi jooksul eraldama kokku vähemalt 380 000 000 euro ulatuses vahendeid, sh mitterahaline osalus ühisettevõtte rahastatavates programmi „Horisont 2020" projektides, vähemalt 285 000 000 euro suurune mitterahaline osalus ühisettevõtte täiendavates meetmetes ning rahalised sissemaksed halduskulude katteks;

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

1. märgib, et ühisettevõtte raamatupidamise aastaaruannet käsitleva kontrollikoja aruande (edaspidi „kontrollikoja aruanne") kohaselt annab ühisettevõtte 2019. aasta aruanne kõigis olulistes aspektides õiglase pildi ühisettevõtte raamatupidamise finantsolukorrast 31. detsembri 2019. aasta seisuga ning finantstulemustest, rahavoogudest ja netovara muutustest sel kuupäeval lõppenud aastal vastavalt ühisettevõtte finantsmäärusele ja komisjoni peaarvepidaja vastu võetud arvestuskirjadele; võtab lisaks kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad tehingud on kõigis olulistes aspektides seaduslikud ja korrektsed;

2. võtab teadmiseks, et 2019. aastal hõlmas ühisettevõtte kasutada olnud lõplik eelarve (mis sisaldab uuesti sisse kantud eelmiste aastate kasutamata assigneeringuid, sihtotstarbelisi tulusid ja järgmisesse aastasse ümberjaotatavaid summasid) 91 730 585 euro ulatuses kulukohustuste assigneeringuid ja 113 855 981 euro ulatuses maksete assigneeringuid; märgib, et 2019. aasta kulukohustuste ja maksete assigneeringute kasutusmäärad olid vastavalt 85,9 % ja 98,4 %;

([1]) Nõukogu 30. mai 2008. aasta määrus (EÜ) nr 521/2008, millega luuakse kütuseelementide ja vesiniku valdkonna ühisettevõte (ELT L 153, 12.6.2008, lk 1).

([2]) Nõukogu 6. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 559/2014 kütuseelementide ja vesiniku valdkonna teise ühisettevõtte asutamise kohta (ELT L 169, 7.6.2014, lk 108).

3. märgib, et 2019. aasta lõpus eraldas liit määruses (EÜ) nr 521/2008 ette nähtud 470 000 000 euro suurusest maksimaalsest toetusest seitsmendast raamprogrammist kokku 421 606 000 eurot, sealhulgas 19 107 000 euro suurune mitterahaline osalus, ning tööstusrühmituse ja teadusrühmituse liikmed panustavad kokku 447 506 000 eurot, millest 429 600 000 eurot on kinnitatud mitterahaline osalus seitsmenda raamprogrammi projektide raames; märgib, et 2019. aastal tegi ühisettevõte seitsmenda raamprogrammi raames makseid summas 5 805 092 eurot, kogu ajavahemikul 2009–2019 415 313 265 eurot, ning et seitsmenda raamprogrammi projektide jaoks 2019. aastal ette nähtud eelarve puhul oli maksete assigneeringute täitmise määr 95,1 %;

4. märgib, et 2019. aasta lõpus oli liidu toetus programmist „Horisont 2020“ kogusummas 420 067 000 eurot ning tööstusrühmituse ja teadusrühmituse liikmed panustavad 11 707 000 eurot kinnitatud vahendeid, millest 5 376 000 eurot on kinnitatud mitterahaline osalus ühisettevõtte kaudu rahastatavates „Horisont 2020“ projektides ja 667 001 000 eurot on mitterahaline osalus lisategevustes;

5. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et tööstusharu esindavate liikmete väikese mitterahalise osaluse põhjuseks on asjaolu, et ühisettevõte kinnitab selle lõplike maksetaotluste laekumisel, ning seetõttu kinnitatakse enamik kulukohustustega seotud mitterahalisest osalusest programmi „Horisont 2020“ raames hiljem, kui tehakse projektide lõppmaksed ja esitatakse finantsaruande õigsust kinnitavad kontrollitõendid;

6. märgib, et ühisettevõtete erasektorist pärit liikmetelt rahalise osaluse saamise menetlused on ühisettevõtete puhul erinevad; nõuab mitterahalise osaluse arvutamise ühtlustamist ühisettevõtete vahel; on seisukohal, et ühise menetlusega tuleks ette näha läbipaistvad ja tulemuslikud hindamismeetodid, tänu millele saaks välja selgitada osaluse tegeliku väärtuse; kutsub kontrollikoda üles kontrollima sõltumatute välisaudiitorite tehtud auditeid; nõuab ühtlasi asjakohast õigusraamistikku, millega tagatakse programmi lõpuks nõutavas summas rahalise osaluse saavutamine; märgib, et see õigusraamistik võiks sisaldada nõudeid selle kohta, et erasektori osalus tuleks tasuda enne sellele vastava liidu osaluse maksmist või sellega samal ajal;

7. märgib, et programmi „Horisont 2020“ projektide jaoks kasutada olnud eelarve täitmise määr oli kulukohustuste ja maksete assigneeringute puhul vastavalt 86,3 % ja 100 %; märgib lisaks, et kulukohustuste assigneeringuid ei kasutatud täielikult ära, kuna 2019. aasta projektikonkursi kahel teemal lepinguid ei sõlmitud;

Tulemuslikkus

8. märgib, et ühisettevõte kasutab teadustegevusele eraldatud vahendite osakaalu mõõtmiseks programmi „Horisont 2020“ spetsiaalseid tulemuslikkuse põhinäitajaid ja kahte spetsiaalset ühisettevõtte tulemuslikkuse põhinäitajat ning näidisprojektide läbiviimist liikmesriikides ja piirkondades, mis saavad toetust liidu vahenditest; märgib lisaks, et tulemuslikkuse põhinäitajad (kehtestatud 2014. aastal) vaadati läbi ja lisati mitmeaastase töökava lisasse, mille juhatus kiitis heaks 2018. aasta juunis, kuna tehnoloogia arenes viimastel aastatel märkimisväärselt ja on hakatud kasutama uusi rakendusi;

9. nõuab, et ühisettevõte vaataks oma kommunikatsioonistrateegia läbi ja tagaks, et asjaomased sidusrühmad oleksid ühisettevõtte ülesannetest, tegevusest ja saavutustest teadlikud;

10. võtab teadmiseks, et finantsvõimenduse väärtus oli 31. detsembri 2019. aasta seisuga 2,24, võttes arvesse kogu erasektori partnerite panust, ja 1,51, võttes arvesse ainult Hydrogen Europe Industry ja Hydrogen Europe Research'i liikmeid;

11. märgib, et 2019. aastal viis ühisettevõte lõpule projekti CertifHy 2, mis toimib katalüsaatorina kogu liitu hõlmava keskkonnahoidliku ja vähese CO_2 heitega vesiniku päritolutagatiste süsteemi rakendamisel ning on teetähis võimaliku vesiniku sertifitseerimise mehhanismi suunas direktiivi (EL) 2018/2001 ([3]) kontekstis; võtab teadmiseks Euroopa vesinikuohutuse võrdlusandmebaasis (HIAD.2.0) sisalduvate juhtumite 2019. aastal toimunud läbivaatamise ja hindamise, mis sisaldab soovitusi tulevasteks teadusuuringuteks selles valdkonnas; võtab teadmiseks aruande „Fuel Cells and Hydrogen for Green Energy in European Cities and Regions“ (Kütuseelemendid ja vesinik Euroopa linnade ja piirkondade taastuvenergia jaoks) järeldustele järgnenud tegevuse, näiteks projekti „European Hydrogen Valleys Partnership“ (EH-S3P) käivitamine aruka spetsialiseerumise platvormi raames, katseprojektide arendamise toetuse haldamist käsitleva lepingu allkirjastamine ning teema „H2 Valley“ lisamine 2019. aasta töökavasse suure näidisprojekti (juhtprojekt) jaoks;

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

12. märgib, et 2019. aastal allkirjastati 2018. aasta projektikonkursist kahe suure näidisprojekti (H2Haul ja Djewels) toetuslepingud; märgib lisaks, et ühisettevõte sai 2019. aasta projektikonkursi 17 teema kohta kokku 43 rahastamiskõlblikku toetustaotlust, et toetusesaajad olid 23 liikmesriigist või assotsieerunud riigist ning et nelja kolmanda riigi üksused osalevad seitsmes projektis; märgib lisaks, et 2019. aastal allkirjastati kõik 17 toetuslepingut;

13. märgib, et 2019. aasta lõpus hõlmas ühisettevõtte üldine projektiportfell 155 seitsmenda raamprogrammi projekti (millest 150 olid suletud ja viis on avatud) ning 109 programmi „Horisont 2020“ raames allkirjastatud projekti (millest 11 olid suletud ja 98 on avatud); märgib lisaks, et 2019. aastal korraldas ühisettevõte hankemenetlused kahe uuringu jaoks, millest ühe leping allkirjastati 2019. aasta juulis, ning lisaks kaks hankemenetlust, et toetada innovatsioonimissiooni ja projektiarendusabi piirkondadele, kusjuures mõlemad lepingud sõlmiti aasta jooksul;

14. märgib, et kontrollikoja aruande kohaselt oli 2019. aasta lõpus programmi „Horisont 2020“ rakendamise määr ühisettevõttele määratud tegevustega seotud projektikonkursside puhul 83 %;

15. märgib, et 2019. aasta lõpus oli ühisettevõttes 27 töötajat kümnest liikmesriigist, ning märgib rahuloluga, et töötajate hulgas valitseb peaaegu sooline tasakaal (51 % mehi ja 49 % naisi); märgib samuti, et 2019. aastal oli programmi „Horisont 2020“ projektides osalevate naiste osakaal 27 %, et 23,8 % projektikoordinaatoritest olid naised ja et 33 % teaduskomitee liikmetest olid naised;

16. kutsub komisjoni ja kontrollikoda üles töötama välja põhjaliku tulemuslikkuse jälgimise meetodi, et hinnata ühisettevõtte lisaväärtust ning võtta seejuures arvesse ka sotsiaalset, tööhõivealast ja turule avalduvat mõju; arvab, et hindamise tulemusi tuleks kasutada tulevikus liidu rahaliste vahendite eraldamisel või ümberjaotamisel;

17. kutsub komisjoni üles tagama, et ühisettevõtte tegevusprogrammis järgitakse tulevikus liidu õigusega ette nähtud nõudeid ja eesmärke, mis on seotud kliimamuutuste leevendamisega, ning nii komisjoni kui ka tööstusharu poolt selles valdkonnas välja töötatud strateegiaid;

18. märgib, et intellektuaalomandi õiguste küsimust tuleb käsitleda kõigis lepingutes, mis võivad viia tulemuslikkuse valdkonnas kavandatud tulemuse või mõjuni; tuletab meelde, et intellektuaalomandi õiguste eesmärk on kaitsta üksikisikutest loovisikute õigusi, kuid anda ka üksikasjalikku teavet selle kohta, kuidas neid õigusi tulevikus kasutatakse; märgib, et kuna tegevust rahastatakse ka avaliku sektori vahenditest, peaksid tulemused olema läbipaistvad ja üldsusele kättesaadavad ning nende suhtes tuleks kohaldada erinõudeid; palub komisjonil esitada ettepaneku intellektuaalomandi õigusi ja nende rakendamist turul käsitleva õigusraamistiku kohta, sealhulgas erinõuete ja kasumi jaotamise kohta;

Siseaudit

19. märgib, et 2019. aastal andis ühisettevõte vastused siseauditi talituse meeskonna koostatud uue strateegilise siseauditi kava (2019–2021) projektile ja lõpparuandele ning et kokkuleppel siseauditi talitusega käivitatakse 2020. aastal strateegilise auditikava (2019–2021) kohaselt uus siseauditi talituse audit; märgib lisaks, et ühisettevõte konsulteeris aasta jooksul siseauditi talitusega ja andis sellele teavet konsultatsioonide raames, mis olid seotud käimasoleva teadus- ja innovatsioonipoliitika tagasiside protsessiga, mida siseauditi talitus ühise rakenduskeskuse taotlusel läbi viis;

20. märgib, et 31. detsembri 2019. aasta seisuga olid kõik siseauditi talituse eelmiste auditite soovitused ja tegevuskavad ellu viidud ja lõpetatud;

Sisekontroll

21. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et ühisettevõte on loonud finants- ja tegevusalaste dokumentide kontrollil põhinevad eelkontrollimenetlused ning et ta on kohustatud rakendama komisjoni uut sisekontrolliraamistikku, mis põhineb 17-l sisekontrolli põhimõttel; võtab lisaks kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et 2019. aasta lõpuks oli ühisettevõte juba lõpetanud puudujääkide analüüsi, mis põhines olemasoleval sisekontrollisüsteemil, ja välja töötanud näitajad enamiku uute sisekontrolli põhimõtete ja nende erijoonte tõhususe kohta; märgib, et pärast sisekontrolliraamistiku 2018. aasta enesehindamist koostati tegevuskava, sisehindamine viidi läbi 2019. aastal, et tagada tegevuskava järgimine;

22. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et seitsmenda raamprogrammi vahe- ja lõppmaksete puhul teeb ühisettevõte järelauditeid toetusesaajate juures, programmi „Horisont 2020“ projektide maksetaotluste järelauditite eest vastutab aga komisjoni ühine audititeenistus, ning et tuginedes 2019. aasta lõpus kättesaadavatele järelauditite tulemustele, teatas ühisettevõte seitsmenda raamprogrammi projektide esinduslikuks veamääraks 2,08 % ja allesjäänud veamääraks 1,08 %, ning programmi „Horisont 2020“ projektide (tasaarvestused ja lõppmaksed) esinduslikuks veamääraks 0,94 % ja allesjäänud veamääraks 0,7 %; märgib, et komisjoni ettepanekus programmi „Horisont 2020“ käsitleva määruse kohta nähti ette, et programmi „Horisont 2020“ raames teadusuuringutega seoses tekkinud kulude puhul on 2–5 % aastane veariskimäär realistlik eesmärk, võttes arvesse kontrollide maksumust, eeskirjade keerukuse vähendamiseks kavandatavaid lihtsustamismeetmeid ning uurimisprojektide hüvitamiskuludega kaasnevat riski, ning et programmide kehtivusaja lõpuks, pärast seda, kui on arvesse võetud auditite ning sissenõudmiste ja korrigeerimiste mõju, on seatud lõppeesmärk saavutada jääkveamäär 2 %-le võimalikult lähedal;

23. võtab teadmiseks, et kontrollikoda auditeeris programmi „Horisont 2020“ raames 2019. aastal lõplike toetusesaajate tasandil tehtud maksete juhuvalimit, et leida kinnitust järelauditite veamäärade õigsusele, ning et nende üksikasjalike audititega ei ilmnenud valimisse kaasatud ühisettevõtte toetusesaajate puhul olulisi vigu ega kontrollialaseid puudusi;

24. märgib, et ühisettevõtte tegevdirektor võttis 2019. aasta septembris vastu ühisettevõtte hea halduse tava eeskirja; märgib, et ühisettevõte võttis avaliku ja erasektori partnerlusel põhinevate asutuste näidisfinantsmäärust järgides 2019. aasta detsembris juhatuse otsusega vastu oma uued finantsreeglid; märgib lisaks, et ühisettevõte algatas 2019. aasta lõpus dokumendihalduspoliitika vastuvõtmise menetluse, mille lõppdokument kavatseti vastu võtta 2020. aasta alguses;

25. märgib, et ühisettevõttel oli 2020. aasta jaoks täielik riskimaatriks (sealhulgas vähemtähtsad riskid), mida juhtkond hindas ja arutas korrapäraselt osana käimasolevast riskihindamisprotsessist, et kajastada organisatsiooni sise- ja väliskeskkonnas toimunud mis tahes muutusi, ning võttis arvesse ka 2018. aastal kindlaks tehtud oluliste riskide ja tegevuskavade seisu; märgib, et ühisettevõte rakendab ühist teadusuuringute valdkonna pettustevastast strateegiat.